

NOTAT

Dato 22-05-2023

Sagsbehandler Peter Lund Hinnerfeldt

raastoffer@ru.rm.dk

Tel. +4578411925

Sagsnr. 1-50-71-2-21

Vurdering efter habitatbekendtgørelsen i forbindelse med ansøgning om råstofindvinding på matr. nr. 6a og 6g Nim By, Nim, i Horsens Kommune.**1. Lovgrundlag****1.1 Natura 2000**

Før der gives tilladelse til råstofindvinding efter råstoflovens¹ § 7, skal der i henhold til § 6, stk. 1 i "Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter" nr. 2091 af 12. november 2021², herefter benævnt habitatbekendtgørelsen, foretages en vurdering af om det ansøgte, i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt. Denne vurdering kaldes derfor en Natura 2000-væsentlighedsvurdering.

Vurderingen af, om en plan eller et projekt påvirker et Natura 2000-område væsentligt, retter sig mod påvirkningen af de karakteristika og miljømæssige forhold, der kendetegner det konkrete Natura 2000-område, og herunder særligt de konkret fastsatte bevaringsmålsætninger for de arter og naturtyper, der er på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag.

Hvis det i væsentlighedsvurderingen ikke kan udelukkes, at det ansøgte råstofindvindingsprojekt kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område, jf. habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 2. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområdes integritet, kan der ikke meddeles tilladelse til det ansøgte.

¹ LBK nr. 124 af 26/01/2017 Bekendtgørelse af lov om råstoffer

² BEK nr. 2091 af 12/11/2021 Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

Væsentlighedsvurderingen, og hvis påkrævet; konsekvensvurderingen, skal fremgå af myndighedens afgørelse, jf. habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 4.

Region Midtjylland vurderer, at projektet ikke hverken direkte eller indirekte vil påvirke bevaringsmålsætningerne for Natura 2000-områder væsentligt, og at der derfor ikke skal foretages en nærmere konsekvensvurdering. Vurderingen er baseret på forholdene beskrevet i afsnit 2.1

1.2 Bilag IV

Før der gives tilladelse efter råstoflovens § 7, skal det i henhold til habitatbekendtgørelsens § 10 vurderes, om det ansøgte projekt kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for dyrearter optaget på habitatdirektivets bilag IV, eller ødelægge plantearter også optaget på bilag IV.

Region Midtjylland vurderer, at projektet ikke kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for dyrearter optaget på habitatdirektivets bilag IV, eller ødelægge plantearter også optaget på bilag IV. Vurderingen er baseret på forholdene beskrevet i afsnit 2.2.

2. Region Midtjyllands vurdering efter habitatbekendtgørelsen

2.1 Natura 2000-væsentlighedsvurdering

Nærmeste Natura 2000-område er N236 Bygholm Ådal, bestående af habitatområde H236 Bygholm Ådal. Natura 2000-området er beliggende ca. 5,7 km syd for det ansøgte areal.

Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området fremgår af nedenstående tabel.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 236		
Naturtyper:	Næringsrig sø (3150)	Vandløb (3260)
	Kalkoverdrev* (6210)	Surt overdrev* (6230)
	Tidvis våd eng (6410)	Urtebræmme (6430)
	Kildevæld* (7220)	Rigkær (7230)
	Elle- og askeskov* (91E0)	
Arter:	Skæv vindelsnegl (1014)	Sumpvindelsnegl (1016)
	Bæklampret (1096)	Odder (1355)

Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype. Udpegningsgrundlag for habitatområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Natura 2000-området er jf. Natura 2000-planen og seneste basisanalyse (2022-2027) specielt udpeget for at beskytte forekomsterne af kalkoverdrev, kildevæld, rigkær og vandløb samt de tilknyttede arter odder, bæklampret og vindelsnegle. Området er således primært karakteriseret ved skrænter med overdrev og kildevæld og ådalsbund med rigkær. Der er endvidere et par mindre rødelskove, som står på fugtig bund.

Natura 2000-områdets våde naturtyper kan være følsomme over for ændringer i vandstanden. Indvinding af råstoffer under grundvandspejlet og etablering af en deraf følgende gravesø kan medføre en kortvarig lokal ændring af grundvandsstanden.

Ifølge Miljøstyrelsens miljøprojekt nr. 526 "Følgevirkninger af råstofgravning under grundvandspejlet"³ sker der ved gravning under grundvandspejlet en fjernelse af råstof fra grundvandsmagasinet, mens vandmængden stort set forbliver uændret.

I graveperioden bliver der fjernet et volumen fra grundvandsmagasinet svarende til den opgravede materiale- og vandmængde. Dette vil give en sænkning af grundvandspejlet i indvindingens første fase. De fjernede råstof- og vandmængder erstattes af en tilsvarende mængde grundvand, som strømmer ind i råstofgraven. Herved sker der en reetablering af grundvandspejlet, og gravesøen vil herefter optræde som en buffer og have en reducerende effekt på den videre påvirkning af grundvandsstanden.

Praktisk erfaring fra aktive råstofgrave viser, at sænkningen umiddelbart ved gravesøen ikke er større end 20 cm, og at sænkningen ikke kan måles mere end 300 m fra gravesøen.

Ovenstående bekræftes af monitoring og undersøgelser som Region Midtjylland har foretaget sammen med de øvrige regioner, afrapporteret i for eksempel "Monitorering af vandstand ved Store Rosenbusk Grusgrav"⁴ eller "Analyse af pejledata, Lille Hjøllund 2022"⁵ samt "Miljøpåvirkning fra indvinding af vand til grusvask"⁶.

Den faktiske afstand til Natura-2000 området og den lokale påvirkning af grundvandspejlet vurderes derfor ikke at kunne påvirke Natura-2000 området væsentligt.

Der er ingen registreringer af odder, vindelsnegle eller bæklampret i eller i nærheden af indvindingsarealet på hverken Naturbasen eller Arter.dk. (Nærmeste odder-registrering er mere end 2 km fra

³ Miljøstyrelsens miljøprojekt nr. 526, Følgevirkninger af råstofgravning under grundvandspejlet, 2000

⁴ Monitorering af vandstand ved Store Rosenbusk Grusgrav, Evalueringsrapport, Region Hovedstaden, 2015.

⁵ Analyse af pejledata, Lille Hjøllund, SWECO, 2022

⁶ Teknisk notat; Miljøpåvirkning fra indvinding af vand til grusvask, Grontmij, 2011

indvindingsarealet, i tilknytning til Gudenåen mod nord). Der er ingen egnede levesteder for odder, vindelsnegle eller bæklampret inden for eller i umiddelbar nærhed af det ansøgte areal.

Det vurderes samlet, at det ansøgte råstofindvindingsprojekt ikke vil kunne påvirke Natura 2000-områdets bevaringsmålsætninger eller udpegningsgrundlag væsentligt. Region Midtjylland finder derfor ikke, at der skal foretages en nærmere konsekvensvurdering af påvirkninger på Natura 2000-området, jf. habitatbekendtgørelsens § 6 stk. 2.

2.2 Bilag IV

Indledningsvis er der foretaget en skrivebordskortlægning, hvor "Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV - til brug i administration og planlægning" samt NOVANAS artsregistreringer er anvendt til at give et overblik over de bilag IV-arter, der kan forventes at forekomme i området. Denne indledende vurdering suppleres af en søgning på flere naturdatabaser, herunder Naturbasen.dk og Arter.dk, der viser konkrete registreringer af bilag IV-arter m.fl. Herefter anvendes ortofotos til at udpege potentielle levesteder, hvorefter området besigtiges fysisk med henblik på at vurdere levestedernes egnethed som yngle-/rasteområde for bilag IV-arter.

På baggrund af ovenstående er det sandsynligt, at følgende bilag IV-arter kan forekomme inden for eller i nærheden af projektområdet: Odder, vandflagermus, sydflagermus, damflagermus, brunflagermus, dværgflagermus, langøret flagermus, troldflagermus, stor vandsalamander, spidssnudet frø og markfirben.

Odder

Odderens yngle- og rastesteder omfatter uforstyrrede vandløb, søer, moser og fjordområder, med gode muligheder for skjul i form af vegetation. Området hvor der skal foretages råstofindvinding, vurderes ikke at være egnet yngle- og rastested for arten.

Der er ikke observeret odder indenfor de nærmeste 2 km af indvindingsarealet.

Flagermus

En del flagermusarter har yngle- og rasteområder i hulheder i træer. De omkringliggende arealer med træbevoksning udgør potentielle yngle- og rasteområder for flagermus, men der er ikke konkrete registreringer på arealerne.

På indvindingsarealet skal der fælles et mindre plantage område på ca. 1,1 ha, bestående af tætplantede fyrtræer.

Der er observeret flagermus af ukendt art i Nim by, 400 m vest for indvindingsarealet. (Arter.dk)

Region Midtjylland vurderer at råstofindvindingen ikke vil påvirke eventuelle flagermus, da driften af råstofindvindingen ikke medfører væsentlige påvirkninger udenfor projektområdet. Desuden vurderes det at plantagen der fælles ikke er et egnet yngle- og rasteområde for flagermus, da nåletræerne står for tæt.

Padder

Stor vandsalamander lever på land en stor del af året, mest i skove og haver nær vandhuller, hvor den yngler. Den er mest aktiv om natten og gemmer sig om dagen i huller i jorden, under grene eller lignende. Den går i vinterdvale på land fra oktober til marts/april.

Spidssnudet frø lever i tilknytning til vandhuller, gerne sure, næringsfattige vandhuller uden fisk og med en lav bredzone. Uden for yngletiden (omkring april) lever de voksne frøer på land i nærheden af vandhullerne og i oktober til marts går de i dvale. Det må forventes, at nogle af de eksisterende søer og vandhuller i området er yngleområde for stor vandsalamander og spidssnudet frø.

Der er flere registreringer af stor vandsalamander i området, alle i tilknytning til mindre vandhuller eller vandløb. (Arter.dk)
Der er desuden en observation af strandtudse ca. 1 km syd for indvindingsarealet, i tilknytning til tidligere råstofindvinding. Der er ingen konkrete observationer tættere på eller indenfor indvindingsarealet.

Region Midtjylland vurderer ikke, at der er egnede yngle eller levesteder for padder indenfor eller i nær tilknytning til indvindingsarealet. Selvom der graves under grundvandet, vurderes det ikke at påvirke omkringliggende vandhuller med registreringer af padder.

Markfirben

Markfirben ses oftest på steder med løs sandet jord, f.eks. på vej- og jernbaneskråninger over det meste af landet. De går i hi fra september måned i gange, de graver i sydvendte skråninger. Det kan ikke udelukkes, at markfirben færdes i nærområdet.

Indvindingsarealet er landbrugsjord og der forefindes ikke sydvendte sandede skråninger eller lignende der kan være potentielle leve steder for markfirben. Digerne der omkranser arealet er nord-syd vendte og vurderes ikke egnet som yngle- eller rasteområder.

Der er ikke nogen konkrete observationer af markfirben indenfor 2 km af indvindingsarealet på de angivne databaser.

Region Midtjylland vurderer på baggrund af ovenstående, at det tilladte råstofindvindingsprojekt ikke vil påvirke bilag IV-arter.

2.3 Rødlistede og fredede arter

Øst for indvindingsarealet ligger et overdrev med følgende registreringer af Rødlistede fugle på Naturbasen og Arter.dk: grønirisk (NT som national ynglebestand), gulspurv (VU som national ynglebestand), gøg (NT som national ynglebestand) og sanglærke (NT som national ynglebestand).

Ynglebestanden af grønirisk har været i tilbagegang siden omkring 2012. Dette kan skyldes den smitsomme sygdom gul knop (Trichomonas), hvor fuglene smitter hinanden under frøspisning. De første tegn på dette sås ved ændringer i vinterbestanden, der siden cirka 2006 har været i kraftig tilbagegang⁷. Grønirirken har tilpasset sig en lang række biotoper, men dens foretrukne er parcelhushaver og kirkegårde.

Bestanden af gulspurv har oplevet en gradvis nedgang fra sidste halvdel af 1980'erne med omkring en tredjedel, men som helhed har den europæiske bestand været stabil gennem samme periode. Nedgangen i Danmark tillægges især den effektiviserede danske landbrugsproduktion. På økologisk dyrkede marker er arten mere almindelig end på traditionelt dyrkede marker, ligesom gulspurvene dér lægger flere æg og får større ynglekuld⁷.

Bestanden af gøg synes at være aftagende, antagelig pga. nedgang i bestandene af dens værtsfugle, bl.a. gul vipstjert, engpiber som følge af nedgang i disse arters foretrukne levesteder, dvs. henholdsvis afgræssede, fugtige områder og strandengs-arealer.

Sanglærken er karakterfugl i det åbne land, og dens succes skyldes især, at den er tilpasset dyrkede marker. Reden anlægges i en vis afstand fra træer, formentlig for at undgå redeplyndring fra kragefugle, der benytter grenene som udsigtsposter⁷.

Region Midtjylland vurderer på baggrund af ovennævnte, at råstofindvindingen, der midlertidigt standser den traditionelle landbrugsdrift, og den efterfølgende omlægning til næringsfattig natur, at kunne gavne bestanden af nævnte arter i området.

Rød glente (VU som national ynglebestand) er desuden kendt i området, men er ikke observeret nærmere end 1 km fra tilladte areal. Ynglebestanden af rød glente i Danmark er i fremgang. Trusler mod rød glente er blandt andet forstyrrelse af rederne i yngleperioden marts-august. Glenter bygger typisk deres reder i ældre, højstammede bøgetræer, og herudover benyttes eg, skovfyr, forskellige arter af gran samt ask og rødæl. Da projektområdet ikke

⁷ Dansk Ornitologisk Forening: www.dof.dk

rummer træbevoksning af nævnte typer, og da det nærmeste skovområde er beliggende 6-800 m mod nordøst, vurderer Region Midtjylland ikke at støj og forstyrrelser fra råstofindvindingen vil kunne påvirke eventuelt ynglende par af rød glente.

Der er desuden registreret bakke-jordbær (NT som national udbredelse) på overdrevet. Da brug af gødning og pesticider er en af de største trusler mod bakke-jordbær, vurderes råstofindvindingen, der midlertidigt standser landbrugsdriften, og den efterfølgende ekstensive jordbrug uden gødning og pesticider at kunne gavne bakke-jordbær i området.

Region Midtjylland vurderer på baggrund af ovenstående, at det tilladte råstofindvindingsprojekt ikke vil påvirke rødlistede eller fredede arter, og at det efterbehandlede areal til naturformål generelt vil gavne de observerede arter i området.